

“Çizgi romana üvey evlat muamelesi bitiyor”

Boğaziçi Üniversitesi'nde çizgi roman teorisi üzerine ders veren Mehmet Emin Adanalı: “Çizgi roman hep üvey evlat muamelesi görmüş. Sanattan sayılmamış. 1980'lerin sonundan itibaren bu muamelelerin kaldırılması konusunda çaba gösteriliyor”

- Mehmet Emin Adanalı'nın şu an 25 öğrencisi var. Adanalı'nın derste okuttuğu çizgi romanlardan biri "Bagdat'in Aslanları" (solda)

haber

Derste Neil Gailman imzalı "Sandman" anlatılıyor

Mehmet Emin Adanalı Boğaziçi Üniversitesi'nde mühendislik okumuş. Ardından Amerika'ya finans eğitimi almaya gitmiş. Finans ve yönetim sistemleri danışmanlığı yapmış. 16 yıl sonra da Türkiye'ye dönmüş. Hâlâ mesleğini sürdürüyor ama çizgi roman

Elif Berköz Ünyay

elif.berkoz@milliyet.com.tr

hobisini de bir kenara atmadan... Yıllar sonra, mezun olduğu üniversitede çizgi roman dersi veriyor. Boğaziçi Üniversitesi'ndeki "Comics and Graphic Novel" dersinde çizgi romanın tarihçesi, teorisini, ekolleri, yazarları anlatıyor.

Dönem içinde öğrencilerine kısa bir çizgi roman senaryosu hazırlamalarını da şart koşuyor: "Ayrıca çöp adam şeklinde de olsa hikayelerinin taslağını çizime dökmelerini istiyorum." Adanalı "Bir üniversite programı içinde, yani kredili ders olarak, çizgi romanın teorisi ise Türkiye'de ilk defa benim dersimde, Boğaziçi Üniversitesi'nde işleniyor; bunun dışında Bilgi Üniversitesi'nde Ergün Gündüz 'bilgisayarlı çizim' dersi veriyor" diyor.

■ Çizgi roman merakınız ne zaman başladı?

5 yaşından beri çizgi roman okuyorum. O yıllarda Türkiye'de en çok İtalyan ekolü Fumetti'nin tercümelere vardı: Tommiç, Teksas, Kaptan Swing, Çelik Blek, Tombraks, Kinowa, Pekos Bill... Aynı zamanda da "Korku" adı altında Amerikan antolojileri yayımlanıyordu. Zombi, Vampirella gibi eserlerden bahsediyordum. Komşumuz bunları okuyordu. Ama çizgi roman almaya utandı için beni yollardı. Ben de gidip kendime Doğan Kardeş dergisi ve komşuya çizgi roman alırdım. Sadece Doğan Kardeş'i değil, o çizgi romanları da okurdum. O gün bugündür çizgi roman hayatımın bir parçası... Çizgi roman ekollerinden Fumetti (İtalyan ekolü; Türkiye'de en bilinen ekol), La Bande Dessinee (Fransa-Belçika ekolü) ve Comics (Anglo-Sakson ekolü) denizinin içinde yüzyorum...

■ “Çizgi roman bir sanat eseridir”

■ Üniversitede ders verme fikri nasıl doğdu? Çizgi roman (comics) modern tabir edilebilecek şekliyle bir asır öncesinden beri dünyada var. Bir film, bir tiyatro gibi kendine ait bir disiplini var. Dolayısıyla bir sanat formu... Fakat okuyucu ve entelektüellerden genellikle üvey evlat muamelesi görmüş. Tabiri caizse ona "piç" rolü verilmiş. Sanat olarak sayılmamış. Oysa çizgi roman bir sanat eseridir. Ancak 1980'lerin sonundan itibaren çizgi romana uygulanan üvey evlat muamelesinin kaldırılması konusunda çaba gösteriliyor. Bunun sebebi de yetişkin okuyucuya hitap eden, konu derinliği algılanabilir tarzda çok sayıda eser üretilmesi...

■ Edebiyat eserlerinin çizgi versiyonlarının yayımlanmasının olumlu etkisi oldu mu?

Hem NTV Yayınları'nın dünya klasiklerini yayımlaması, hem de Yapı Kredi gibi yayınevlerinin üst düzey çabaları sokakta çizgi romanın görünürlüğünü sağladı. Bu görünürlüğün akademiye de sıçraması gerektiği fikriyle üniversitemin kapısını çaldım. İstiyorum ki insanlar artık çocuklarına "Çizgi roman mı okuyorsun? Ne saçmalık bu!" demesin; bu dünyada yetişkinlere ait çok önemli ve etkileyici eserler olduğunu da bir an önce fark etsin. ■

■ “Kitabevinin çizgi roman bölümünde 10 saat geçiririm”

Fransa, Belçika ve İsviçre gibi Fransızca konuşulan ülkelere gitme nedenlerinden en önemlisi FNAC kitabesidir. Çizgi roman bölümüne girerim ve saatlerce çıkmam. Bir defasında 10 saat kaldığım olmuştum. Kendimi kaybediyordum. Saatin farkına varmıyorum. Tüm paramı çizgi romana yatırıyorum. İnsanlar çocuk odası, bilgisayar odası falan yapar ya evlerine. Benim çizgi roman odam var.